

Jakob Eklund i den moraliska gråzonen

Publicerad 2009-06-19 06:00

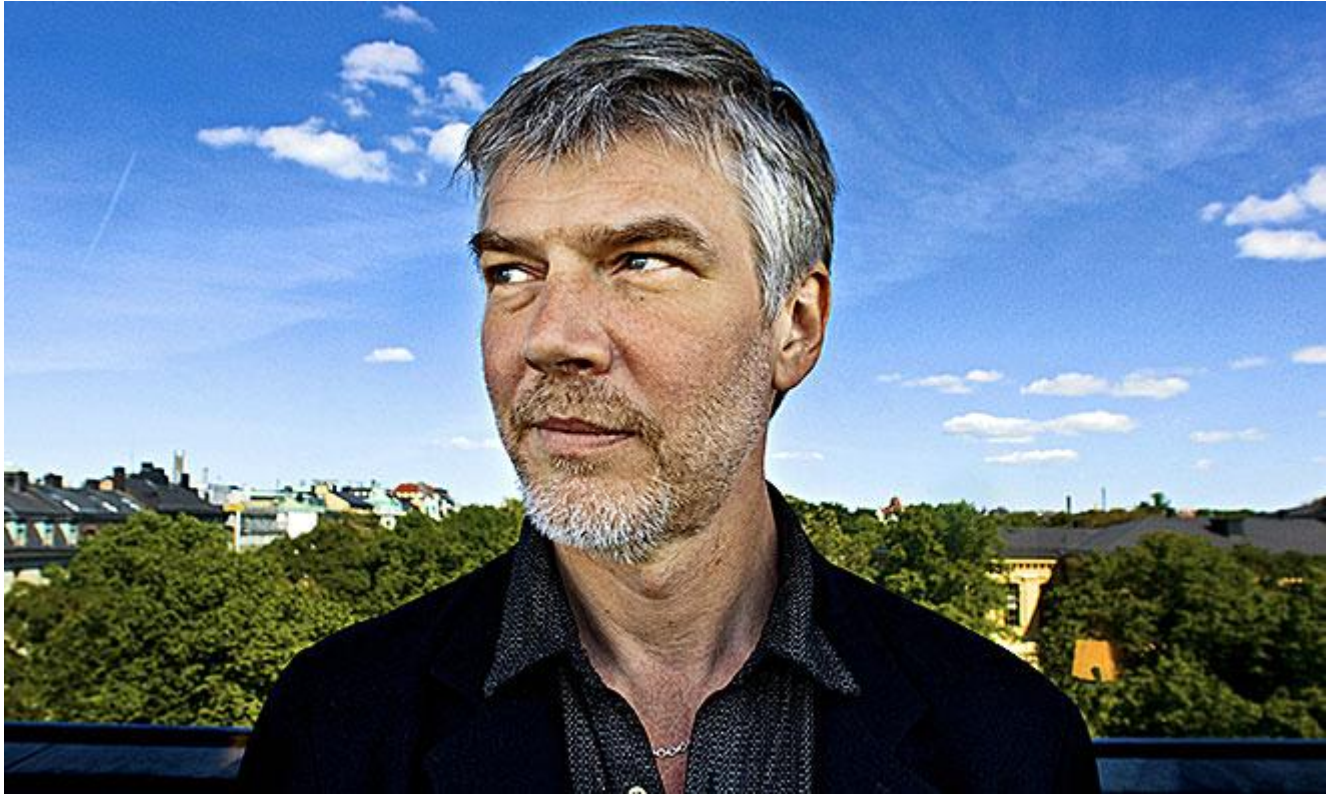


Foto: Benkt Eurenus – Det är kul att spela en figur som måste fatta snabba och farliga beslut som man själv inte vågar göra, säger Jakob Eklund, som har handplockats som actionsnuten Johan Falk.

Är gift med Marie Richardson

Jakob Eklund är född 1962 i Göteborg. Gift med Dramatenkollegan Marie Richardson, två barn.

Har spelat i filmer som ”Änglagård” (1992), ”Pillertrillaren” (1994), ”Pariserhjulet” (1993), ”Änglagård - andra sommaren” (1994), ”Sånt är livet (1996), ”Selma och Johanna – en roadmovie” (1996), ”Noll tolerans” (1999), ”Livvakterna” (2001), ”Den tredje vågen” (2003), ”Om jag vänder mig om” (2003), ”Solstorm” (2007) och ”Himlens hjärta” (2008).

Har även medverkat i teveserier som ”Tusenbröder”, ”Möbelhandlarens dotter” och ”August”.

Aktuell i titelrollen i ”Johan Falk: GSI – gruppen för särskilda insatser” plus ytterligare fem Falkfilmer som kommer att sändas i teve. Anders Nilsson regisserar de två första, medan Daniel Lind Lagerlöf och Richard Holm. I övriga roller återfinns bland andra Joel Kinnaman, Michael Tornving, Meliz Karlge, Marie Richardson, Reuben Sallmander och Jacqueline Ramel.

Jakob Eklund är tillbaka som den rättrådige polisen Johan Falk för fjärde gången. Denna gång testas hans stränga moral när han kastas in en gråzon där polisen för krig mot maffian. DN har träffat en lätt motvillig actionhjärte och pratat om skådespeleri, åldrande och kärleken till detaljer.

Är det en fågel? Ett flygplan? ... nej det är ... Johan Falk!

Efter fem år på Europol i Haag är han tillbaka i den svenska poliskåren. Medan han varit borta har gängvåldet och den organiserade brottsligheten bara blivit värre. Mordkomplotter, knarkaffärer och grova värdestransportrån skakar Göteborg.

Annonser:



Johan Falk handplockas till en sjukt framgångsrik liten specialenhet som punktmarkerar den svenska maffian – Gruppen för särskilda insatser (GSI). Och ganska snart hamnar den rättrådige polisen i en moralisk gråzon med smarta infiltratörer och sofistikerade brottsprovokationer. Medan många svenska polisserier handlar om magsår och trassligt privatliv, fokuserar ”Johan Falk: GSI – gruppen för särskilda insatser” stenhårt på den komplicerade relationen mellan polis och kriminella.

– Tidigare har Johan Falk varit en ganska stift moralist, men nu blir han mer impulsiv och följer sina drifter, går mer på lust och blir mer som Pop-Eye i ”The french connection”. Man kan säga att han utvecklar sina dåliga sidor, säger Jakob Eklund och ler.

För fjärde gången har han handplockats till rollen som actionsnut. Han berättar att han inte direkt gjorde vågen när regissören Anders Nilsson ville väcka liv i den ärrade hjälten från ”Noll tolerans”, ”Livvakterna” och ”Den tredje vågen”. Som gräddde på moset följer ytterligare fem tevefilmer som ska följa Falks vidare öden. Men om Jakob Eklund ska vara ärlig, så tillhör han dem som suckar trött varje gång de hör talas om ännu en ny svensk polisfilm. På väg mot 50-strecket var han också ganska skeptisk till att gå in i ”Errol Flynn”-tillståndet, som han uttrycker det. Och när han väl tackade ja, ångrade han sig direkt.

– När de sedan började tjata om att jag skulle gå ner i vikt och hänga ute med en massa poliser, tänkte jag: ”Fan, jag är för gammal för det där, jag vill hålla på med drama.” Men sedan åker man in i det likt förbannat. Jag blev lite besatt av den här terrorbalansen som finns mellan polisen och olika maffiagrupper, säger han.

– Framför allt är det kul att spela en figur som måste fatta snabba och farliga beslut som man själv inte vågar göra. Falk och jag har också blivit mer lika varandra. Jag känner honom mer i kroppen den här gången, säger Jakob Eklund och fyrar av sitt pojkkaktiga leende.

Han sitter nedsjunken i en bekväm hotellsoffa med en kall pilsner i ena handen och en dosa Ettan i den andra. Varken Dramatenkarriären, ett halvt liv som blågul filmstjärna eller vardagen på Knivsöder i Stockholm har slipat bort den goa Göteborgsdialekten. Håret har blivit lite mer silvergrått, men Jakob Eklund ser fortfarande ut som ett vandrande King-omslag med sina klarblå ögon, slarviga skäggstubb och matchande bohemchica kläder. För att vara en ”rastlös själ”, som han uttrycker det, utstrålar han ett ovanligt stort lugn.

I början av 90-talet gick han rakt in genom den svenska filmens pärlport när han spelade son till Sven Wollter i ”Änglagård”. Efter det var han länge den svenska filmens favoritgrabb, en charmig slarver med ett spjuveraktigt leende. Han föddes rakt in i en skådespelarfamilj i ett av 60-talets Göteborgs många konstnärsgetton. Han har tidigare berättat om sin uppväxt i ett missbrukarhem, med en pappa som svek både andligen och i handling, och hur han själv blev far redan vid 18-års ålder. I dag är han 47 år – lika gammal som hans pappa var när denne dog. När jag intervjuade Jakob Eklund för drygt tio år sedan sa han att skådespeleriet aldrig skulle få ta över helt och bli det viktigaste i livet.

– Så känner jag väl fortfarande, men samtidigt försöker jag inte längre göra lika stor skillnad mellan jobb och privatliv. Jag är extremt rastlös och vet att jag fungerar bäst tillsammans med andra skådespelare. Men min största kick av jobbet är kanske inte ögonblicken på scen eller framför kameran utan mer det undersökande arbetet, repetitionerna, kamratskapet, miljön.

Att vara gift med en skådespelarkollega, Marie Richardson, har också gjort livet lättare.

– Ja, för mig är det skönt att leva med en annan skådespelare, vi förstår varandra, pratar om samma saker, känner samma människor. Men det kanske är en ofantlig tur att vi aldrig behövt konkurrera med varandra, det har alltid varit en balans, ler han.

Fast numera har även den värsta prestationsångesten och rädslan för vad alla ska tycka släppt.

– Jag vet precis vad jag kan. Att jag inte är särskilt skicklig på att mejsla ut en karaktär och kan vara tafflig när jag gör småroller. Men däremot är jag ganska bra på att komma in i ett rum helt blank och bli tagen av situationen, säger han.

Till skillnad mot många andra kolleger har han inget emot att hamna i ett rollfack och använder aldrig metoder.

– Tvärtom vill jag gärna att rollen ska vara färgad av mig själv. Det är lite löjligt att De Niro ska köra taxi i ett år för att kunna spela chaffis i ”Taxi driver”. Men okej, det kanske är ett sätt att gå in i en roll mentalt, säger han.

Under åren har han utvecklat en stor fascination för de små detaljerna. Han tycker att de flesta svenska polisserier brister i miljöskildring och detaljskärpa. ”Johan Falk – Gruppen för Särskilda Insatser” frossar desto mer i vapenvård, skottsäkra västar, flashiga headset och pistoler med lysen.

– Det går att berätta mycket om en polisfigur genom att visa hur han förhåller sig till sin utrustning, hur han rör sig, och så vidare. Polisen kommer inte att ha mycket att anmärka på den här filmen, vi har försökt att göra det väldigt autentiskt.

Förebilden för filmens GSI är verklighetens SSI (Sektionen för särskilda insatser). Under arbetet har filmteamet konsulterat den före detta SSI-chefen Tage Åström, mannen som värvade den omskrivna infiltratören Peter Rätz. Ilskan över hur Rätz behandlats av polisledningen var grundorsaken till att Anders Nilsson väckte liv i Falk. Den nya Falk-sviten är direkt inspirerad av Rätz osannolika historia. Mellan 1995 och 2004 gjorde han kometkarriär i den undre världen genom att bygga upp ett rykte som våldspsykopat. Tack vare skickligt skådespeleri lyckades han bland annat infiltrera Bandidos, Hells Angels och öststatsmaffia åt den svenska polisen. När hans riktiga identitet avslöjades blev han hotad till livet och tvingades gå under jorden under komplicerade former.

Inför inspelningen var Jakob Eklund med på hemliga möten med Peter Rätz. Precis som regissören Anders Nilsson imponerades Eklund av den karismatiska ex-infiltratören – för en gångs skull kan man prata om skådespeleri på liv och död utan att det är en teaterklyscha.

– Peter Rätz är som en bra pokerspelare. Medan vi som är dåliga sitter som fastfrusna med våra kort och avslöjas av minsta lilla ansiktsryckning, glittrar han och är hela tiden i rörelse. Han hör till de där personerna som blir lugna i extrema stressituationer, själv blir jag helt spattig när jag får ett adrenalinpåslag, säger Jakob Eklund.

Men mest av allt handlar det om psykologi och gruppdynamik.

– När jag spelade kåkfarare i ”Tusenbröder” lärde jag mig att de som klarar sig bäst i fångelser och andra kriminella miljöer inte nödvändigtvis är den som är starkast och tuffast – utan den person som gruppen trivs bäst med. Eftersom Johan Falk inte är social på det viset skulle han inte funka i förbrytarmiljöer, skrattar Jakob Eklund.

Under sin karriär har Eklund spelat det mesta – från ”Pillertrillaren” till djävulen själv i ”Mästaren och Margarita” på Stadsteatern förra året.

Han har alltid hellre dragit sig mot de mörka och tragiska än det glättiga komiska. Han insåg varför när han läste en bok av den brittiske regissören Peter Hall som jobbade med två olika ensembler samtidigt – den ena spelade komedi, medan den andra gav sig på McBeth.

– Båda pjäserna blev succéer, men det lustiga var att komedigänget var deprimerade och nedstämda efter föreställningen, medan Macbeth-gänget var helt upprymda. Precis så fungerar skådespeleriet för mig också. Komedi kan vara kul för stunden, men man kommer liksom aldrig till skott. I komedin bygger hela situationen på otillräcklighet, att personen du spelar ska inte förstå varför folk skrattar, säger Jakob Eklund.

– Fast egentligen handlar det om vem man jobbar med. Jag känner mig till exempel väldigt hemma med Björn Runge. Med honom tvingas man föra samtal och förlora kontrollen. Därför blev jag glad när en av finansörerna för nya ”Johan Falk”-filmerna utbrast: ”Vad är det här för djävla Björn Runge-dravel”? För mig är det ett bra betyg, haha.

”Johan Falk: GSI – gruppen för särskilda insatser” har biopremiär 26/6.

Nicholas Wennö

nicholas.wenno@dn.se